

ПОВРАТАК У ЛИЧНУ ПРАИСТОРИЈУ

О збирци поезије *Писма Синтији* Маје Стојанац

Прва песничка збирка Маје Стојанац *Писма Синтији* испевана је у првом и другом лицу једнине, али без обзира на најзаступљенији модус певања, као и висок степен емоционалности и сугестивности онога што се саопштава, ова поезија нема типичне обресе исповедне лирике. За разлику од урбаног, градског проседеа који савремена млада српска поезија најчешће нуди, јунакиња Маје Стојанац далеко је више интегрисана с природним амбијентом. Њен свет за референтне тачке узима земљу, небо, небеска тела и сазвежђа, воду, плодове воћа и најразличитије домаће и егзотичне биљке; то је свет у ком су субјекти (или поредбени чланови у експресивним, инвентивним метафорама и поређењима неочекиване снаге) разни пророци, Циганке, тарот карте, нимфе, змије, драго камење, „ритуалне животиње из источних шума“. Ова „далека искуства из Индије“ и „далеки мирис Оријента њене древне земље“ док „боја коже тамни шамански правилно“ сведоче о паганском осећању живота, необузданом, дивљем и стра-

ственом, што је свој одраз пронашло и у језику којим се лирска протагонисткиња најчешће оглашава: стихијски, без знакова интерпункције, плетући густу и лирски концентровану значењску мрежу, која тек повремено бива релаксирана неком свакодневном, разговорном фразом, најчешће на крају песме у виду поенте, неопходног предаха.

Ко је Синтија у овој песничкој збирци? Обраћање Синтији, свом алтерегу, жуђеној женској фигури у којој се сабирају сви интимни, митолошки и религијски потенцијали, сведочи о ихнерентној егзистенцијалној и емотивној усамљености коју лирска јунакиња осећа. Она признаје да је „слепа и до кости сама“, осуђена на слабо, болешљиво, тихо и бледо тело којем су потребни јачање и заштита. Тело у овој збирци, значајно као искуствена мапа било у индивидуалном, било у партнерском, љубавном контексту, наизменично се посматра као идеализовано и чулно, с нарочитом пажњом посвећеном бутинама и женској коси, или као несавршено, ишарано капиларима, пегама, венама и ожиљцима који су индикатор пропадљивости и пролазности. Унутар тог тела, пак, одиграва се драматичан и страствен психолошки живот изразите осетљивости, имагинације и ерудиције. Давно ускладиштено знање о

различитим књижевним, митолошким и културолошким традицијама и наслеђу испостављају се као својеврсни шифарник за тумачење детаља из свакодневице који се препознају као додир етеричног, древног, исконског и рудиментарног. Тај свет је некад пун опомене, знакова, упозорења и опасности, чак и „белина између два јастука претеће стражари“, и лирска јунакиња, у неутаживој потреби за дељењем властитог искуства, тражењем ослонаца, разумевањем и описивањем себе, исписује себи прегршт писама и дневничких признања из неког другог живота, из неке старе меморије.

Катарина Пантовић